

Børns Vilkår
FOR BØRN I DANMARK

Portræt: sorggrubeledere gennem 10 år

NÅR DØDEN BEKRÆFTER LIVET

» side 4

GODT BEGYNDT - MEN LANGT FRA HALVT FULDENDT

Den nye regering må sætte handling bag ordene og tænke langsigtet og nyt

» side 2

NÅR KÆRLIGHED GØR ONDT

Rådgivning til unge i voldelige kæresteforhold

» side 7

PETER ALBÆK
Formand for Børns Vilkår

Godt begyndt

– men langt fra halvt fuldendt

Vi har fået en ny regering, og vi har fået et regeringsgrundlag med mange positive toner for børn og unge. Men det er vigtigt, at regeringen også tænker langsigtet og nyt.

For det første vil regeringen revidere undervisningsmiljøloven, så skolens aktører i endnu større grad forpligtes til at skabe en tryk skolegang for alle – uden mobning. Og regeringen vil styrke inklusionen, så færre udskilles til specialundervisning. Samtidig vil regeringen hæve den kriminelle lavalder, styrke kriminalitetsforebyggelsen blandt børn og unge, mindske børnefattigdommen, gøre det lettere at gribe ind over for familier, hvor der er mistanke om overgreb eller omsorgssvigt, styrke tilsynet med anbragte børn samt revidere finansieringen af anbringelsesområdet.

Endelig vil regeringen forbedre børn og unges rettigheder, følge op på anbefalingerne fra FN's børnekomité samt styrke børn og unges klagemuligheder og deres kendskab til egne rettigheder. Vi håber, at regeringen sætter handling bag ordene og har mod til at tænke langsigtet og nyt. Ofte ser politikere udgifter til børn og unge som en belastning for økonomien. Ser vi det i stedet

som en klog investering, kan børn- og ungeområdet måske endda vise sig at være en del af løsningen – også på den pressede offentlige økonomi.

Pengene værd

Eksempelvis mistrives omkring 50.000 børn og unge – to i hver klasse – i skolen på grund af problemer i hjemmet, mobning, ensomhed mv. De børn påvirkes både socialt og fagligt, og mange af dem får behov for støtte og foranstaltninger. Det er rigtig skidt for børnene og rigtig dyrt for samfundet. Derfor er forebyggende fokus på trivsel i skolen en solid investering til en brøkdels af, hvad det i dag koster, at så mange børn mistrives.

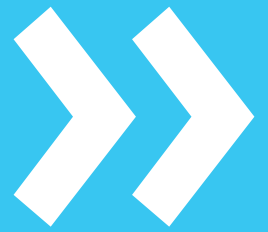
I forhold til indbyggertallet bruger Sverige og Norge 70-80 procent af det beløb, vi i Danmark bruger på sociale foranstaltninger og anbringelser til børn og unge. Hvis vi har mod til at tænke langt og satse massivt på fore-

byggelse og tidlig indsats, kan vi måske skabe samme udvikling. Vi har faktisk ikke råd til at lade være.

Den sociale mobilitet har stået stille i 25 år. Men vi har alle muligheder for at gøre det bedre, da næsten alle 5-årige går i børnehave. Det giver pengene op til ti gange igen at investere i gode børnehaver. Det kræver til gengæld mere voksentid til børnene, videreuddannelse, bedre ledelse og flere ressourcer til institutioner med mange socialt belastede børn. Men det er tiden og pengene værd.

Fokus på børn og unge er ikke bare penge ud af statskassen. Det er sund fornuft og sund økonomi.

Peter Albæk
Formand for Børns Vilkår

Flot evaluering af trivselsforløbet

Stor, positiv betydning. Det gør en forskel. Det var konklusionen, da SUS evaluerede SkoleTjenestens trivselsforløb, hvis mål er at styrke klasse miljøet.

SkoleTjenestens trivselsforløb, der sætter fokus på de problemer, som børn i Danmark oplever i deres skoleliv, er siden 2009 blevet evalueret af SUS – Socialt Udviklingscenter. Formålet med SUS' undersøgelse har været at beskrive og analysere, om trivselsforløbets mål bliver opfyldt. Fokus har været på målgruppens tilfredshed, indsatsens relevans og effekt og endeligt på den interne organisering i projektet. Data er blevet undersøgt via fokusgruppeinterview med børn og voksne og via observationer og spørgeskemaer.

SUS-evalueringen er netop blevet afsluttet med følgende konklusion: "Der er ingen tvivl om, at trivselsforløbet har en stor, positiv betydning for de involverede børn, forældre og lærere. Børns Vilkår trivselsforløb gør det alvorlige til noget sjovt – og sikrer, at alle kan forebygge og håndtere det knap så sjove. Og det gør en forskel."

SkoleTjenesten er støttet af BKUBENFONDEN

Få besøg af SkoleTjenesten

Børns Vilkår SkoleTjeneste har udviklet et trivselsforløb, hvor elever, lærere og forældre arbejder sammen om at skabe et trygt og inkluderende klassefællesskab.

Mere info og booking på bornsvilkar.dk/skoletjenesten

BørneTelefonen udvider åbningstiden

Fra den 1. november 2011 udvides åbningstiden for BørneTelefonen med 3 timer hver dag. Åbningstiden bliver således fra mandag til fredag kl. 11:00 til kl. 23:00 og betyder, at Børns Vilkår nu kan svare på endnu flere opkald fra børn og unge. Tak til alle jer, der støtter Børns Vilkår. I har været en afgørende faktor for denne udvidelse.

Ring til BørneTelefonen alle hverdage kl. 11 - 23

Børnepris til brobyggende ildsjæle

Broen modtog prisen på hjemmebane i Horsens

Støtteforeningen 'Broen' i Horsens er i år modtager af Børns Vilkår pris – Peter Sabroe Prisen, som blev overrakt under en superligakamp.

Tusindvis af danske børn lever i dag i familier, hvor en eller begge forældre er narkomaner, alkoholikere eller slås med andre sociale problemer, der gør, at overskuddet til at give sine børn et sundt og meningsfyldt fritidsliv mangler. I Horsens kunne Hans Søgaard ikke blot lade stå til, derfor stiftede han Broen. I dag knokler syv frivillige medarbejdere med at give udsatte børn og unge mulighed for at deltage i det lokale idrætsliv. Flere hundrede er blevet hjulpet.

Den flotte indsats belønnes nu med Peter Sabroe Prisen. Peter Albæk, formand for Børns Vilkår, siger: "De aktive mennesker bag Broen udviser et utrætteligt engagement, tålmodighed og gåpåmod, som bygger bro mellem det lokale erhvervs- og idrætsliv. Gennem idrætten får børnene et stort

socialt og personligt udbytte, som kan vise sig at bane vejen for et godt voksenliv også."

Prisen blev overrakt af Peter Albæk til Broen under superligakampen mellem AC Horsens og FCK i Horsens den 17. oktober.

Peter Sabroe Prisen uddeles til personer og institutioner, der har gjort en særlig indsats for børn og unges vilkår. Prisen på 10.000 kr. er opkaldt efter børnerettighedsforkæmperen og politiker, redaktør Peter Sabroe.

Modtagere af Peter Sabroe Prisen de sidste fire år

- 2010 Bedsteforældre for asyl.
- 2009 'Mobbespecialisten' Helle Rabøl Hansen.
- 2008 Journalisterne Mads Brügger og Nicolaj Thomassen for bogen: 'Grænselandet. Tøndersagen efterforsket'.
- 2007 Socialrådgiver og forfatter Tine Bryld.

Når døden bekræfter livet

I mere end 10 år har ægteparret Birgitte og Poul Nygaard lagt ører og hjerter til de hundredvis af skæbner, der har benyttet Børns Vilkår's familiesorggruppe i Aalborg. De mange konfrontationer med døden har fået een ting til at stå lysende klart: Livet skal leves her og nu.

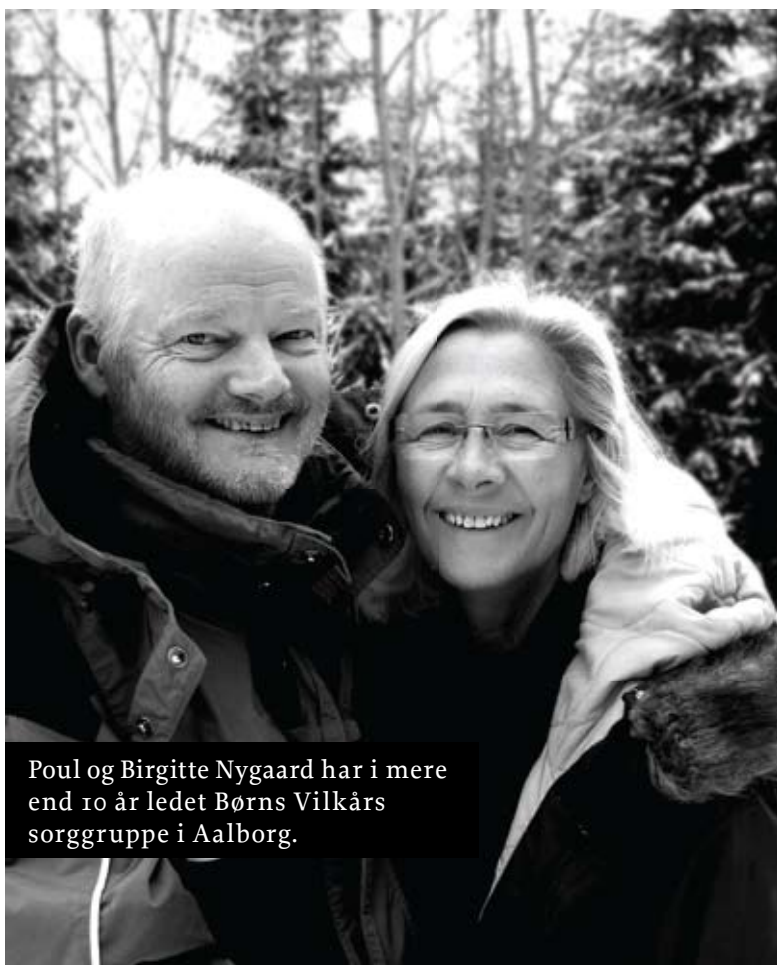
Kan man vende tabet af sin mor eller far til noget positivt?

”Ja. Det kan man. Og det er der rigtig mange, der gør,” lyder svaret prompte fra en af Børns Vilkår's mest erfarne sorggruppeledere Birgitte Nygaard. Hun er uddannet pædagog og senere familieterapeut og har sammen med sin mand, praktiserende læge Poul Nygaard, drevet Børns Vilkår's sorggruppe i Aalborg siden 2002.

Men, skynder hun sig at pointere, det uerstattelige tab kan gå begge veje:

”En mulighed er, at man bliver stærkere af det. Man får et andet fodfæste, end mange andre har. Når man mister, og det værste i livet sker, så kan man få en særlig evne til at se, fornemme og mærke livet – det er livsbekræftende. Men der er en lige så stor risiko for, at livet går i stykker, og at man aldrig kommer op at stå igen,” siger hun.

Over 300 børn i den nordjyske by og

Poul og Birgitte Nygaard har i mere end 10 år ledet Børns Vilkår's sorggruppe i Aalborg.

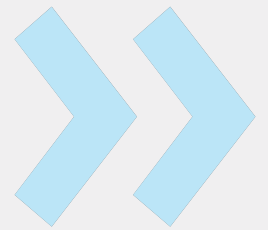
omegn har nydt godt af den store empati og omsorg, som ægteparret så generøst deler ud af. Det er måske årsagen til, at selv store teenagedrenge, der er kommet hos Poul og Birgitte, stadig

prajer dem, når de møder dem i byen.

I Aalborg skal den efterladte forælder også deltage i det sorgbearbejdende forløb for børn og unge. For ti år siden var dette en helt unik praksis i Danmark. Men Børns Vilkår har blandt andet ladet sig inspirere af den aalborgensiske metode og har i dag udelukkende familiesorggrupper i hele landet. Birgitte Nygaard tvivler ikke på, at det vil blive en succes: ”Når der er en, der har det svært i familien, så har alle det svært. Børn i sorg henter den bedste hjælp fra deres nære netværk, hvis netværket vel og mærke vil erkende det tab, som børnene har lidt, og stiller op. Gør de det, erfarer

børnene, hvor godt det er, når mor eller far bliver vidner til, hvordan de har det. Omvendt får de voksne også lov til at vise deres sorg over for børnene i trygge rammer. Det giver et helt særligt

” Jeg er blevet mere åben, og jeg er begyndt at have det sjovt igen. Sorggruppen har skabt mere plads i mit hjerte til noget andet.

Pige, 14 år, Børns Vilkårs familiesorggrupper

samvær mellem børn og forældre. Det er så godt,” fortæller Birgitte.

Noget andet unikt for gruppen i Aalborg er, at børn i alle aldre kan deltage. En mulighed som Birgitte Nygaard er stor tilhænger af, fordi hun ser, hvordan børn og voksne, på tværs af blandt andet alderen, får glæde af hinanden: ”Vi ser de store teenagedrenge holde de helt små i hånden. De ved, hvad det vil sige, at de mindste nu skal til at leve et liv uden deres mor eller far: ”Tænk engang, at der er nogle, der skal overleve, at de kun har oplevet deres forældre i 2, 3 eller 4 år. Vi kan da trods alt selv huske vores forældre,” siger de store.”

På godt og ondt

Årsagerne til, at børn mister deres forældre eller søskende, kan være mange, men sikkert er det, at de døde ikke har åndet fredsfyldt ud efter et langt liv. Tværtimod har mange af børnene oplevet, at deres elskede pludseligt blev revet fra dem som et lyn fra en klar himmel, fx i en trafikulykke, ved et hjertestop eller selvmord. Birgitte forklarer, at når man mister, skal man lære at leve i en ny nutid. Mens hverdagen er forudsigelig for de fleste - måske krydret med lidt variant, så bliver alt nyt og uforudsigeligt, når en søskende, mor eller far dør. ”Når man oplever det, så er det så fantastisk godt at se nogle andre, som også står der i blæsevejret, som også skal finde fodfæste,” siger Birgitte Nygaard

Foto: Martin Stamp

Børnene i familiesorggruppen i Odense tænder et lys for den, de har mistet.

og fortsætter:

”Vi plejer at sige, at vi stiller empati til rådighed og vil gøre alt for, at alle har det godt i gruppen. Men dem deltagerne har skæbnefællesskab med, det er jo de andre familier. Og det er også dem, de kigger i øjnene og siger: ’Jeg ved lige, hvordan du har det.’ Og det kan de jo sige med rette.”

Mere end ti år som sorggruppeleder har givet Birgitte kendskab til adskillige, næsten ubærlige skæbnefortællinger, fx som dengang hun og Poul var på vej sydpå, da de i radioen hørte om en mand, der var død på sin motorcrosscykel. De genkendte profilen – nemlig en far der netop var startet i familiesorggruppen med sin dreng og sin pige, fordi deres mor lige var død.

”Så tænkte vi: ’Hvad nu med børnene?’ Vi vendte bilen og kørte hjem og fandt dem. Det husker jeg som noget af det værste, jeg har været med til.”

Men den erfarne sorggruppeleder er også blevet beriget med et hav af livsberoktende oplevelser. Når hun skal forklare om familiesorggruppernes gavnlige virkninger, leveres pointerne med fortællinger fra hendes levede liv; Fx om drengen, der i starten sov med et baseballbat, fordi han ikke kunne få bugt med de grimme tanker om natten, men som lagde det væk, da han var færdig i gruppen. Eller om pigerne fra sidste weekendophold:

”De havde mistet deres mor og var nu flyttet over til deres far. Faren var også med, og det var svært for de tre, at de nu skulle til at leve sammen. Faren var meget berørt over konens død. Han græd meget. Men om aftenen sad han med en gruppe i en af stuerne og spillede spil. Der var sådan en latter. Så siger den store pige: ”Det her, det er helt fantastisk. Vi har slet ikke hørt vores far grine siden vores mor døde.”

Fortsættes næste side

Tal med en rådgiver

Har du brug for at tale med en rådgiver, kan du ringe til SorgTelefonen på 35 55 55 53.

Åben mandag kl. 10 - 12 og onsdag kl. 16 - 18.

Kender du til børn i sorg?

Det er gratis at deltage i Børns Vilkårs familiesorggrupper, der varetages af professionelle, børnefagkyndige og erfarne sorggruppeledere. Grupperne findes over hele landet: København, Hillerød, Vordingborg, Odense, Århus, Silkeborg, Aalborg, Esbjerg og Trekantsområdet.

Du kan kontakte os på 35 55 55 59 eller bv@bornsvilkar.dk, hvis du vil vide mere.

VIDEO. På bornsvilkar.dk/sorggrupper fortæller Johanne, Malte og Helle om deres familiesorggruppe.

Når døden bekræfter livet

» Fortsat fra forrige side

Tårerne får frit løb

Spørgsmålet om, hvordan man holder tårerne tilbage, når man er sorggruppeleder, trænger sig på. Svaret er overraskende: Alle må græde. Birgitte fortæller, at hun indimellem græder – også foran børnene – men at Poul gør det endnu mere, og det må han godt.

”Han sidder og triller lidt tårer, og så tørrer han sine øjne. Når forældrene fortæller om deres forandrede liv eller om den, de har mistet, som de elskede så meget, så græder de også. Når de gør det første gang, vi mødes, så kigger børnene og forældrene på hinanden og tænker: Hvad gør vi ved det her...?”

Børnene begynder tit at ære deres forældre eller tørre deres øjne. Så siger vi: ’Nu kan du godt se – og det er svært at se på – at mor bliver ked af det. Men, ved du hvad, vi er her. Og vi skal nok passe på mor og på dig.’ Så sætter børnene sig ned og slapper fuldstændigt af, og så kan forældrene fortælle videre, mens de græder.”

Birgitte Nygaard vil ikke fornægte, at livet som ægtepar og sorggruppeledere sammen gennem så mange år også spiller en rolle i deres private liv. Men hun har foreløbigt ikke oplevet det som et problem. Tværtimod føler hun, at hun får så meget igen – livet:

”Vi havde et søskendepar, hvis forældre var omkommet i en motorcykelulykke. Poul og jeg kører også motorcykel, og indimellem siger jeg: ”Poul, kan vi ikke godt stoppe? Jeg tør ikke mere.” Så krammer han mig, griner lidt og siger: ”Kom så”. Og så snart jeg sidder på motorcyklen igen, så tænker jeg: ”Nej, hvor er det godt.”

”Den dag sorgen og alle skæbnerne ødelægger mit liv, så skal jeg stoppe. Det gør ikke noget, at jeg bliver påvirket og også kan blive angst, for der går ikke ret lang tid, så sidder jeg der alligevel igen på vej til Nordnorge eller Syden ned over de stærke motorveje. Jeg nyder det bare. Jeg sidder ikke og er bange for, at vi skal dø.”

” Hej. Min mor er lige død, og jeg ved ikke, hvordan jeg skal komme ”ud” af sorgen. For hun drak HELE TIDEN! Men alligevel elskede jeg hende... Jeg er begyndt at skære i mig selv, for jeg vil ikke være her uden hende.

Anonym, BørneBrevkassen

” Hej bb. Min Lillebror, som var 4 år og hed J..., døde for 2 måneder siden, fordi han havde et for stort hjerte. Jeg savner ham rigtig meget, og jeg har lyst til at græde hele tiden. Når jeg ser små børn på gaden, vil jeg bare have J... hos mig og give ham et kys.

Anonym, BørneBrevkassen

BørneBrevkassen

På børnetelefonen.dk kan børn og unge skrive anonymt til en rådgiver. I 2010 fik 1.249 børn og unge svar på deres brev. Breve og svar bliver publiceret på hjemmesiden, og kan læses af alle. Hver måned modtager BørneBrevkassen godt 8.000 besøg.

Skriv til BørneBrevkassen på www.bornetelefonen.dk

” Hvis de får at vide, hvad jeg har gjort ved hende, vil de hade mig for det, og jeg vil miste mine venner.

Ung fyr, BørneTelefonen

NÅR KÆRLIGHED GØR ONDT

Kærlighed kan bringe det bedste frem i mennesker, men også det værste. Desværre viser statistikker, at mange unge lever i voldelige kæresteforhold.

Med projektet 'Rådgivning af unge i voldelige kæresteforhold' forsøger Børns Vilkår nu at komme i kontakt med unge, der lever i et voldeligt kæresteforhold. En del har allerede fundet vej til BørneTelefonens rådgivning, når de oplever, at kærligheden gør ondt – også i voldelig forstand. Men Børns Vilkår håber, at endnu flere vil blive opmærksomme på at søge hjælp og få brudt tabuet:

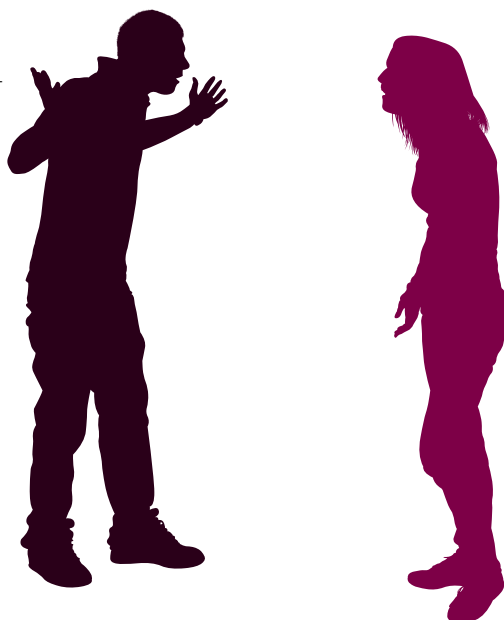
”Det er ofte unge, som har været udsat for krænkelser, vi taler med på BørneTelefonen. Men vi vil også gerne have de unge i tale, der udsætter deres kærester for vold eller er bange for at komme til at gøre det. De skal hjælpes til at finde andre løsninger, når temperamentet løber løbsk,” siger projektansvarlig Helle Wedel Kristensen, børnefaglig konsulent på BørneTelefonen.

Støttet af ligestillingsministeren

De frivillige rådgivere er blevet klædt fagligt på til at tackle henvendelser om kærestevold. Desuden er der skabt en særlig indgang på børnetelefonen.dk, hvor de unge brugere kan læse om problemstillingerne og blive ført videre til selve rådgivningen via telefon eller chat. I samme åndedrag er der skabt en særlig indgang på nettet – UngeChatten. UngeChatten betjenes af de samme rådgivere som på BørneTelefonen, men har et andet grafisk 'look', der i højere grad appellerer til målgruppen, som er unge mellem 16-20 år. Projektet støttes af Ligestillingsafdelingen under den tidligere minister for ligestilling, Lykke Friis (V).

” Min kæreste er begyndt at slå mig. Det begyndte med en enkelt lussing, men nu sker det næsten hver dag. Jeg kan ikke forlade ham, for jeg elsker ham for højt, men jeg kan heller ikke leve i det her mere... Jeg kan ikke fortælle det til nogen, for så vil de bare hade ham. Hvad skal jeg gøre?

Pige, 14 år, BørneTelefonen

Fakta om kærestevold

Hvert år udsættes 24.000 kvinder og 12.000 mænd i alderen 16-24 år for fysisk, psykisk og/eller seksuel vold. Sammenligner man ofrene med unge, der ikke har været udsat for kærestevold, er konsekvenserne alvorlige: Flere selvmordsforsøg, flere tilfælde af psykiske lidelser og højere forbrug af medicin og beroligende midler. Desuden er det især unge kvinder, som har trivselsproblemer, såsom depression og vanskeligheder i personlige forhold. Kærestevold er meget tabubelagt, derfor får mange ikke den fornødne hjælp.

Vold er ikke kun fysisk. Det er også kærestevold at blive nedgjort, ydmyget eller truet. Ligesom kærestevold kan vise sig i seksuelle sammenhænge, når kærester ikke respekterer hinandens grænser eller ved decideret voldtægt.

Læs mere på bornetelefonen.dk

ForældreTelefonen

Er du pårørende til en ung, der lever i et voldeligt kæresteforhold, kan du søge hjælp via Børns Vilkår's rådgivning for voksne. ForældreTelefonen er åben alle hverdage fra kl. 11 – 23.

Ring til ForældreTelefonen
35 55 55 57

5 julekort
m. kuverter
49 kr.
ekskl. levering

Køb dine julekort hos Børns Vilkår

og støt vores sorggruppearbejde

Julen er en svær tid for de børn og unge, som i årets løb har mistet en mor eller far. Din støtte betyder blandt andet, at vi får mulighed for at tilbyde endnu flere familier plads i en af Børns Vilkårs familiesorggrupper.

KARIN FEIT ALMBERG har illustreret Børns Vilkårs julekort.

Træk gaver fra i skat

Fra den 1. januar 2012 får du nu fuldt fradrag for gaver til Børns Vilkår

Nye fradragsregler for gaver betyder, at der fra den 1. januar 2012 gives fuldt fradrag på op til 14.500 kroner, for gaver givet til humanitære og velgørende formål.

Kontingentet for et medlemskab hos Børns Vilkår er dog ikke fradragsberettiget. Det koster 500 kroner om året. Men alt hvad der derudover støttes med, betragtes som en gave og er således fradragsberettiget.

Har du – på baggrund af de nye skatteregler – lyst til at ændre din status fra medlem til bidragsyder for at få det fulde fradrag for din støtte, kan du sende os en mail på bv@bv.dk eller ringe til os på tlf. 35 55 55 59.

HUSK For at kunne indberette din støtte til Skat skal vi bruge dit personnummer. Du kan selv indtaste det på bornsvilkar.dk/skat, men du kan også maile eller ringe til os på ovenstående kontaktoplysninger.

Skal vi indberette din støtte til SKAT?
Se hvordan på hjemmesiden bornsvilkar.dk/skat

Yderligere information:

bornsvilkar.dk/skat
skattelovgivningen § 8A

Samarbejdspartnere og sponsorer

TrygFonden

BKUBENFONDEN

LauritzenFonden

KØBMAND
AF AALBORG
VAGN LARSEN &
HUSTRUS FOND

DSB

tns gallup

GNI

KIMs

ERIN & YOUNG

HESS

AQUADOR

prinfotrekroner

INFORCE

addition

skandia

tesa

ultra media

Udgiver: Børns Vilkår
Trekronergade 126 F, 2.sal, 2500 Valby
www.bornsvilkar.dk
bv@bornsvilkar.dk
Telefon 35 55 55 59

Ansvarshav.: Dorthe Lysgaard
Redaktør: Charlotte Geckler
Layout: Kasper Langaa
Forsidefoto: Martin Stampe
Tryk: Dafolo

BorneTelefonen 116 111
BorneChatten, BorneBrevkassen:
www.bornetelefonen.dk
ForældreTelefonen 35 55 55 57
FagTelefonen 35 55 55 58